

GENERAL PAPER ON TEACHING AND RESEARCH APTITUDE

బోధన మరియు పరిశోధనా సామర్థ్య పత్రిక

Paper – I

పేపర్ – I

1. Which of the following are the recommendations of National Policy on Education – 2020 ?

- Two-year Intermediate education is discontinued and combined with secondary education.
- The proposed school structure is 5 + 3 + 3 + 4.
- All two year B.Ed. programmes will be discontinued by 2030.
- The duration of ITEP programme is 5 years.
- Access, equity, quality, affordability and accountability are the 5 pillars of NEP-2020.

- (A) a, b, c, d, e (B) a, b, c, d
(C) a, b, c, e (D) b, c, d, e

2. Which of the following are not the aims of education during ancient period ?

- The end product of education is salvation.
- Should lead the complete life on Dharma values.
- Ancient education never aimed at development of comprehensive personality.
- Cultivation of physical beauty, intellectual acumen and spiritual power.
- Development of good character and morality.

- (A) a, b, c, d, e (B) a, b, d, e
(C) b, c, d, e (D) a, b, c, d

3. Which of the following education centre is popularly called 'Ghatikasthanam' ?

- (A) Nalanda (B) Kanchipuri
(C) Taxila (D) Vikramasila

1. క్రింది వాటిలో ఏవి జాతీయ విద్యా విధానం 2020 చేసిన సిఫార్సులు ?

- రెండేళ్ళ ఇంటర్మీడియట్ విద్యను నిలిపి వేసి దానిని మాధ్యమిక విద్యతో సమ్మిశ్రితం చేయాలని సిఫార్సు.
- ఇది సూచించిన పాఠశాల విద్యా నిర్మితి 5 + 3 + 3 + 4.
- 2030 వ సంవత్సరం నాటికి రెండేళ్ళ B.Ed. విద్య కోర్సులన్నీ నిలిపి వేయబడాలి.
- ITEP కార్యక్రమం పూర్తి చేయడానికి 5 సంవత్సరాల కాల వ్యవధి ఉండాలి.
- అందుబాటుతనం, సమత్వం, నాణ్యత, స్తోమత, జవాబుదారీతనం మొదలయినవి NEP-2020 యొక్క 5 మూల స్తంభాలు.

- (A) a, b, c, d, e (B) a, b, c, d
(C) a, b, c, e (D) b, c, d, e

2. క్రింది వాటిలో ఏవి ప్రాచీన భారతదేశపు విద్యా లక్ష్యాలు కావు ?

- విద్య యొక్క అంతిమ లక్ష్యం మోక్షమే.
- ధర్మ విలువల ఆధారంగా సంపూర్ణ జీవితాన్ని గడపాలి.
- ప్రాచీన విద్య యొక్క లక్ష్యం, సంపూర్ణ మూర్తిమత్వ నిర్మాణం కాదు.
- భౌతిక అందం, మానసిక కుశాగ్రత, ఆధ్యాత్మిక శక్తిని పెంపొందించాలి.
- మంచి శీలాన్ని, నైతికతను పెంపొందించడం.

- (A) a, b, c, d, e (B) a, b, d, e
(C) b, c, d, e (D) a, b, c, d

3. క్రింది వాటిలో ఏ ప్రదేశంలో నిర్వహించిన విద్యా కేంద్రాన్ని 'ఘటిక స్థానం' అంటారు.

- (A) నలంద (B) కాంచీపురి
(C) తక్ష్శిల (D) విక్రమశిల

4. Which of the following are correctly matched ?

- a. IIM – Indore
- b. IIT – Tirupathi
- c. NIT – Suratkal
- d. ISI – Bhubaneswar
- e. IISc – Bangalore
- f. IIIT – Kanchipuram

(A) a, b, c, d, e, f

(B) a, b, c, d, e

(C) a, b, c, e, f

(D) b, c, d, e, f

5. Which of the following statements are true with regards to values ?

- a. Values are man-made says Pragmatism.
- b. According to idealism values are perennial.
- c. Conceptual method, Biographical method, Story telling method are the best methods to teach values.
- d. Values are caught but not taught.

(A) a, b, c, d

(B) a, b, c

(C) a, b, d

(D) a, b

4. క్రింది వాటిలో ఏవి సరిగ్గా జత చేయబడ్డాయి ?

- a. IIM – ఇండోర్
- b. IIT – తిరుపతి
- c. NIT – సూరత్కల్
- d. ISI – భువనేశ్వర్
- e. IISc – బెంగళూరు
- f. IIIT – కాంచీపురం

(A) a, b, c, d, e, f

(B) a, b, c, d, e

(C) a, b, c, e, f

(D) b, c, d, e, f

5. విలువలకు సంబంధించి క్రిందనీయబడిన వాక్యాలలో ఏవి సత్యము ?

- a. వ్యవహారిక సత్తావాదం ప్రకారం విలువలు మానవ నిర్మితాలు.
- b. ఆదర్శవాదం ప్రకారం విలువలు శాశ్వతమైనవి.
- c. విలువల బోధనకు భావనా పద్ధతి, జీవిత చరిత్ర పద్ధతి, కథాగమన పద్ధతి ఉత్తమమైనవి.
- d. విలువలు బోధన కన్నా ఆకళింపు ద్వారా త్వరగా ఒంటబడతాయి.

(A) a, b, c, d

(B) a, b, c

(C) a, b, d

(D) a, b

6. Match the following elements in Group – I and Group – II with regards to various summits on environment.

Group – I			Group – II	
a. Environmental Protection Act			I. 1997	
b. Montreal Protocol			II. 2023	
c. Kyoto Protocol			III. 1987	
d. International solar alliance			IV. 1986	
e. Paris Agreement			V. 2015	
a	b	c	d	e
(A) IV	I	III	II	V
(B) V	IV	III	II	I
(C) IV	III	I	II	V
(D) V	III	IV	I	II

7. Why did this forest area is called as 'Silent Valley' ?

- (A) It is a valley without sounds
(B) There are no inhabitations in the silent valley
(C) An insect called cricket (cicadas) is not found in the valley
(D) Sounds are not heard due to valley

6. వివిధ పర్యావరణ శిఖరాగ్ర సమావేశాలకు సంబంధించిన విషయాలు ఈ క్రింది రెండు పంక్తులలో పొందుపరచబడ్డాయి. సరిగ్గా జత చేసి సరైన సమాధానాన్ని రాయండి.

పంక్తి – I			పంక్తి – II	
a. పర్యావరణ పరిరక్షణ చట్టము			I. 1997	
b. మాంట్రీయల్ ప్రోటోకాల్			II. 2023	
c. క్యోటో ప్రోటోకాల్			III. 1987	
d. అంతర్జాతీయ సౌర కూటమి			IV. 1986	
e. పారిస్ ఒప్పందం			V. 2015	
a	b	c	d	e
(A) IV	I	III	II	V
(B) V	IV	III	II	I
(C) IV	III	I	II	V
(D) V	III	IV	I	II

7. 'సైలెంట్ వ్యాలీ' ని ఆ పేరుతో ఎందుకు పిలుస్తారు ?

- (A) ఇది ఎటువంటి శబ్దాలు లేని లోయ ప్రాంతం
(B) ఈ ప్రాంతంలో ఎటువంటి మానవ ఆవాసాలు లేవు
(C) క్రికెట్ (సికాడస్) అనే కీటకాలు ఈ లోయ ప్రాంతంలో ఉండవు
(D) లోయ వలన అక్కడి శబ్దాలు బయటకు వినిపించవు

8. Match the elements in the Group – I with that of elements in Group – II related to various environmental issues.

Group – I	Group – II
a. Chipko Andolan	I. River Bhagirathi
b. Tehri Dam	II. Kerala
c. Silent Valley	III. Gujarat, M.P., Rajasthan, Maharashtra
d. Narmada Bachavo Andolan	IV. Sunderlal Bahuguna
	V. Medha Patkar
	VI. Multi-purpose Project
	VII. Ash trees
	VIII. Exarillata

a	b	c	d
(A) IV, VII	I, VI	II, VIII	III, V
(B) III, VI	I, V	II, VIII	IV, VII
(C) IV, VII	I, VI	III, V	II, VIII
(D) I, II	III, IV	V, VI	VII, VIII

8. వివిధ పర్యావరణ ఉదంతాలకు సంబంధించిన విషయాలు క్రిందనీయబడిన రెండు పంక్తులతో ఇవ్వబడ్డాయి. వాటిని సక్రమంగా జతపరచండి.

పంక్తి – I	పంక్తి – II
a. చిస్కో ఆందోళన	I. భాగీరథి నది
b. తెహ్రి డామ్	II. కేరళ
c. నిశ్శబ్ద లోయ	III. గుజరాత్, M.P., మహారాష్ట్ర, రాజస్థాన్
d. నర్మదా బచావ్ ఆందోళన	IV. సుందర్లాల్ బహుగుణ
	V. మేధా పాట్కర్
	VI. బహుళార్థ సాధక ప్రాజెక్ట్
	VII. ఏష్ వృక్షాలు
	VIII. ఎక్సారిల్లాట

a	b	c	d
(A) IV, VII	I, VI	II, VIII	III, V
(B) III, VI	I, V	II, VIII	IV, VII
(C) IV, VII	I, VI	III, V	II, VIII
(D) I, II	III, IV	V, VI	VII, VIII

9. Which of the following pairs are correctly matched ?

- Taj Mahal – Mathura refinery
- Citrus plants – Velia lady bug
- SO₂ – Bronchitis
- Tiblis – USA

- a, b, c, d
- a, b, d only
- a, b, c only
- b, c, d only

10. How many of the following pairs correctly matched ?

- Khaziranga Sanctuary – Rhinoceros
- Sariska National Park – Rajasthan
- Periar Sanctuary – Elephants/Tigers
- Bannerghatta Park – Karnataka
- Dutchingam National Park – Jammu and Kashmir
- Chandra Prabha National Park – Madhya Pradesh

- 6
- 5
- 4
- 3

9. క్రింది వాటిలో ఏ ఏ జతలు సరిగ్గా జతచేయబడ్డాయి ?

- తాజ్‌మహల్ – మధుర రిఫైనరీ
- సిట్రస్ జాతి మొక్కలు – వేలియా లేడీ బగ్
- SO₂ – బ్రాంకైటిస్
- టిబ్లిస్ – USA

- a, b, c, d
- a, b, d మాత్రమే
- a, b, c మాత్రమే
- b, c, d మాత్రమే

10. జాతీయ పార్కులు/సేంక్చురీలకు సంబంధించి క్రింద నీయబడిన వాటిలో ఎన్ని సరైన జతలు ?

- ఖజిరంగా సేంక్చురీ – ఖడ్గమృగాలు
- సరిస్కా జాతీయ పార్కు – రాజస్థాన్
- పెరియార్ సేంక్చురీ – ఏనుగులు/పులులు
- బన్నేరుఘట్టా పార్క్ – కర్ణాటక
- డచ్చింగమ్ జాతీయ పార్క్ – జమ్ము మరియు కాశ్మీర్
- చంద్ర ప్రభ జాతీయ పార్కు – మధ్య ప్రదేశ్

- 6
- 5
- 4
- 3

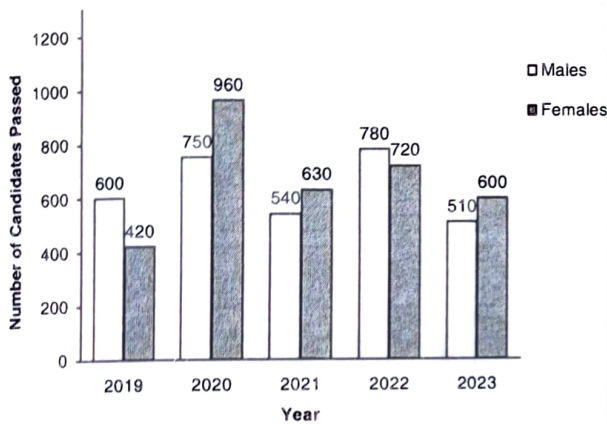
11. The basic unit of information in quantum computing is called
 (A) Qubit (B) Bit
 (C) Mega bit (D) Binary bit
12. ROM stands for
 (A) Read Only Memory
 (B) Random Oriented Memory
 (C) Read On Memory
 (D) Read Onsite Memory
13. FTP stands for
 (A) File Transfer Protocol
 (B) File To Process
 (C) File Transmit Protocol
 (D) Folder Transfer Protocol
14. The following is the repository of Ph.D. thesis
 (A) ShodhShuddhi
 (B) Shodhganga
 (C) e-ShodhSindhu
 (D) Vidwan
15. What are the three pillars of IT Governance ?
 (A) Reports, Values, Ethics
 (B) Reports, Security and Complexity
 (C) Values, Character and Risk Management
 (D) Reports, Compliance and Security

11. క్వాంటం కంప్యూటింగ్లో సమాచారం యొక్క ప్రాథమిక యూనిట్ను _____ అంటారు.
 (A) క్యూబిట్ (B) బిట్
 (C) మెగా బిట్ (D) బైనరీ బిట్
12. ROM అంటే
 (A) Read Only Memory
 (B) Random Oriented Memory
 (C) Read On Memory
 (D) Read Onsite Memory
13. FTP అంటే
 (A) File Transfer Protocol
 (B) File To Process
 (C) File Transmit Protocol
 (D) Folder Transfer Protocol
14. కిందిది Ph.D. థీసిస్ల రిపోజిటరీ
 (A) శోధ్శుద్ధి
 (B) శోధ్గంగ
 (C) ఇ-శోధ్ సింధు
 (D) విద్వాన్
15. IT గవర్నెన్స్ యొక్క మూడు స్తంభాలు ఏమిటి ?
 (A) నివేదికలు, విలువలు, నీతి
 (B) నివేదికలు, భద్రత మరియు సంక్లిష్టత
 (C) విలువలు, గుణము/స్వభావము (character) మరియు ప్రమాద నిర్వహణ
 (D) నివేదికలు, వర్తింపు మరియు భద్రత

Study this graph and answer the questions 16 to 18.

In the following graph, the number of male and female candidates passed in 5 years in a recruitment test is given. Study this graph and answer the questions given here under.

16. By how much percent is the number of males passed during 2019, 2020 and 2021 lesser than the number of males passed in 2020, 2021 and 2022 ?

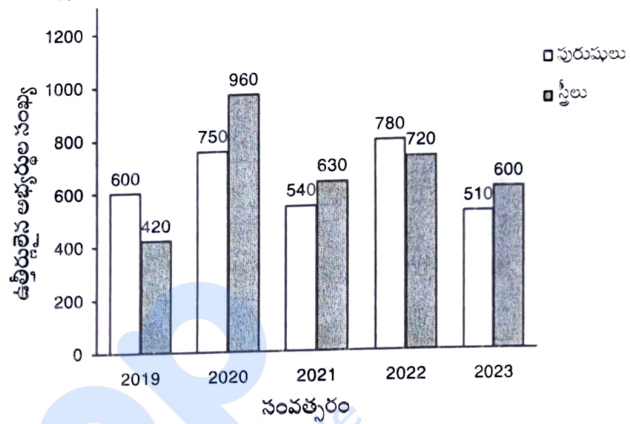
- (A) 19.12
- (B) 18.18
- (C) 17.75
- (D) 17.24

17. What is the ratio between the total number of candidates passed in 2019 and in 2021 ?

- (A) 31 : 37
- (B) 32 : 35
- (C) 33 : 38
- (D) 34 : 39

ఇచ్చిన 16 నుండి 18 వరకు గల ప్రశ్నలకు.

క్రింది గ్రాఫ్ లో 5 సంవత్సరాలలో ఒక నియామక పరీక్ష నందు ఉత్తీర్ణులైన పురుషులు మరియు స్త్రీ అభ్యర్థుల సంఖ్య ఇవ్వబడింది. ఈ గ్రాఫ్ ను అధ్యయనం చేసి, దిగువన ఇచ్చిన ప్రశ్నలకు సమాధానం రాయండి.

16. 2019, 2020 మరియు 2021 లో ఉత్తీర్ణులైన పురుషుల సంఖ్య 2020, 2021, 2022 లో ఉత్తీర్ణులైన స్త్రీల సంఖ్య కంటే ఎంత శాతం తక్కువ ?

- (A) 19.12
- (B) 18.18
- (C) 17.75
- (D) 17.24

17. 2019 మరియు 2021 సంవత్సరములలో ఉత్తీర్ణులైన మొత్తం అభ్యర్థుల సంఖ్యల మధ్యగల నిష్పత్తి ఎంత ?

- (A) 31 : 37
- (B) 32 : 35
- (C) 33 : 38
- (D) 34 : 39

18. By how much percent is the total number of candidates passed in 2020 greater than the total number of candidates passed in 2022 ?
- (A) 14%
(B) 15%
(C) 16%
(D) 17%
19. To enable the viewer to make predictions about the data as to how one variable is affected by increase or decrease of the other, we normally use
- (A) Pie-chart
(B) Line chart/graph
(C) Bar chart
(D) Histogram
20. The continuous type of data among the following is
- (A) Population below poverty line
(B) Teaching faculty of a University departments
(C) Number of literates in a village
(D) Height of students in a class

In each of the questions 21 to 23 are given two statements followed by conclusions I and II. Assuming that the given two statements are true give your answer as :

- (A) If only conclusion I follows
(B) If only conclusion II follows
(C) If both conclusions follow
(D) If neither conclusion I nor conclusion II follows.

18. 2020 లో ఉత్తీర్ణులైన మొత్తం అభ్యర్థుల సంఖ్య, 2022 లో ఉత్తీర్ణులైన మొత్తం అభ్యర్థుల సంఖ్య కంటే ఎంత శాతం ఎక్కువ ?
- (A) 14%
(B) 15%
(C) 16%
(D) 17%
19. దత్తాంశంలోని ఒక చలరాశిలోని పెరుగుదల లేదా తగ్గుదల వలన మరో రాశి ఏ విధంగా మార్పు చెందుతోందో దానిని చూసే ప్రేక్షకుడు ముందుగా తెలుసుకోడానికి మనం సాధారణంగా వాడేది
- (A) పై చార్ట్
(B) రేఖా చార్టు/గ్రాఫ్
(C) బార్ చార్ట్
(D) హిస్టోగ్రామ్
20. ఈ క్రింది వానిలో ఏది దత్తాంశము యొక్క అవిచ్ఛిన్నత రకము ?
- (A) జీవన ప్రమాణ రేఖకి దిగువ నుండే జనాభా
(B) ఒక విశ్వవిద్యాలయంలోని విభాగములలో బోధనా సిబ్బంది
(C) ఒక గ్రామంలోని అక్షరాస్యుల సంఖ్య
(D) ఒక తరగతిలోని విద్యార్థుల ఎత్తు

21 నుండి 23 వరకు గల ప్రతి ప్రశ్నలో రెండు ప్రవచనాలు దాని రాబడి రెండు తీర్మానాలు. దత్త ప్రవచనాలు యదార్థం అని భావించి,

- (A) తీర్మానం I మాత్రమే అనుసరిస్తే మీ జవాబు (A) అనీ
(B) తీర్మానం II మాత్రమే అనుసరిస్తే మీ జవాబు (B) అనీ
(C) తీర్మానాలు I, II లు రెండూ అనుసరిస్తే మీ జవాబు (C) అనీ
(D) తీర్మానాలు I గాని, II గాని ఏదీ అనుసరించక పోతే మీ జవాబు (D) అనీ రాయండి

21. Statements :

- i. All fans are watches
- ii. Some watches are black

Conclusions :

- I. All watches are fans
- II. Some fans are black

22. Statements :

- i. All cows are dogs
- ii. No dog is a cat

Conclusions :

- I. No cat is a cow
- II. No cow is a cat

23. Statements :

- i. All Teachers are actors
- ii. All actors are women

Conclusions :

- I. All women are Teachers
- II. All Teachers are women

24. Choose the correct pair from options A, B, C, D below that best represents a similar relationship given between the pair.

Petal : flower

- (A) Salt : pepper
- (B) Tyre : bicycle
- (C) Sandals : shoes
- (D) Puppy : dog

21. ప్రవచనాలు :

- i. పంఖాలన్నీ వాచీలు
- ii. కొన్ని వాచీలు నలుపు

తీర్మానాలు :

- I. వాచీలన్నీ పంఖాలు
- II. కొన్ని పంఖాలు నలుపు

22. ప్రవచనాలు :

- i. ఆవులన్నీ కుక్కలు
- ii. ఏ కుక్కా పిల్లి కాదు

తీర్మానాలు :

- I. ఏ పిల్లి ఆవు కాదు
- II. ఏ ఆవు పిల్లి కాదు

23. ప్రవచనాలు :

- i. ఉపాధ్యాయులందరూ నటులు
- ii. నటులందరూ స్త్రీలు

తీర్మానాలు :

- I. స్త్రీలందరూ ఉపాధ్యాయులు
- II. ఉపాధ్యాయులందరూ స్త్రీలు

24. Petal : flower

అనే జంట మధ్య గల సంబంధానికి సరూపంగా ఉండే సరైన జంటలను దిగువ నిచ్చిన ఐచ్ఛికాలు A, B, C, D ల నుండి ఎంచండి.

- (A) Salt : pepper
- (B) Tyre : bicycle
- (C) Sandals : shoes
- (D) Puppy : dog

25. The number that comes in the blank is
5, 9, 18, 43, 92, 213, _____
(A) 382 (B) 277
(C) 291 (D) 357
26. A's mother is twice as old as his brother who is five years older than A. If A is 3 years older to his sister and if his sister is 12 years old, then the age of A's mother, in years, is
(A) 50 (B) 40
(C) 35 (D) 45
27. The number that comes next in the sequence
2, 7, 17, 32, 52, 77, _____
(A) 102
(B) 97
(C) 107
(D) 112
28. Rs. 1,50,000 is divided among 3 persons A, B, C as follows. A receives $\frac{1}{3}$ as much as B and C together receive and B receives $\frac{2}{3}$ as much as A and C together receive. Then amount C receives, in rupees, is
(A) Rs. 37,500
(B) Rs. 52,500
(C) Rs. 77,500
(D) Rs. 67,500

25. క్రింది అనుక్రమంలో ఖాళీ జాగాలో వచ్చే సంఖ్య
5, 9, 18, 43, 92, 213, _____
(A) 382 (B) 277
(C) 291 (D) 357
26. A కన్నా 5 సంవత్సరాలు ఎక్కువ వయస్సుగల A యొక్క సోదరుని వయస్సుకు A యొక్క తల్లి వయస్సు రెట్టింపు. ఇంకా 12 సంవత్సరాల వయస్సు గల తన సోదరి వయస్సు కన్నా A వయస్సు 3 సంవత్సరాలు ఎక్కువ అయితే, A యొక్క తల్లి వయస్సు, సంవత్సరాలలో
(A) 50 (B) 40
(C) 35 (D) 45
27. 2, 7, 17, 32, 52, 77, _____ అనుక్రమంలో వచ్చే తదుపరి సంఖ్య.
(A) 102
(B) 97
(C) 107
(D) 112
28. 1,50,000 రూపాయలను ముగ్గురు వ్యక్తులు A, B, C లకు క్రింది విధంగా విభజించారు. B, C ఇద్దరికీ కలిపి వచ్చిన మొత్తంలో $\frac{1}{3}$ భాగాన్ని A పొందాడు మరియు A, C ఇద్దరికీ కలిపి వచ్చిన మొత్తంలో $\frac{2}{3}$ భాగాన్ని B పొందాడు. అప్పుడు C పొందిన మొత్తం, రూపాయలలో
(A) రూ. 37,500
(B) రూ. 52,500
(C) రూ. 77,500
(D) రూ. 67,500

29. At an election between two persons, the winner is polled 68% of total votes and he won the election with a majority of 3240 votes. Then the total number of votes polled in the election is (assume that there are no invalid votes)

- (A) 9000
- (B) 9200
- (C) 9600
- (D) 9800

30. By selling an article for Rs. 6,800, a merchant loses 15%. To get a profit of 18% the selling price should be

- (A) Rs. 9,440
- (B) Rs. 9,000
- (C) Rs. 8,640
- (D) Rs. 8,000

31. A teacher while teaching a lesson in the class room is moving his right shoulder very frequently. What kind

- (A) Verbal communication
- (B) Non-verbal communication
- (C) Visual communication
- (D) Both verbal and non-verbal communication

29. ఇద్దరు వ్యక్తుల మధ్య జరిగిన ఒక ఎన్నికలో గెలుపొందిన అభ్యర్థికి మొత్తం పోలయిన వోట్లలో 68 శాతం వోట్లు వచ్చాయి మరియు ఆ అభ్యర్థి 3240 వోట్లు ఆధిక్యతతో ఎన్నికలో గెలుపొందాడు. ఆ ఎన్నికలో చెల్లని వోట్లు లేవు అనుకొంటే, ఆ ఎన్నికలో పోలయిన మొత్తం వోట్ల సంఖ్య

- (A) 9000
- (B) 9200
- (C) 9600
- (D) 9800

30. ఒక వస్తువుని 6,800 రూ॥ అమ్మడం వలన ఒక వ్యాపారికి 15 శాతం నష్టం వచ్చింది. అదే వస్తువు పై 18% లాభం పొందడానికి దానిని అమ్మ వలసిన ధర

- (A) 9,440 రూ॥
- (B) 9,000 రూ॥
- (C) 8,640 రూ॥
- (D) 8,000 రూ॥

31. ఒక ఉపాధ్యాయుడు తరగతి గదిలో బోధన చేస్తూ తరచుగా తన కుడి భుజాన్ని కదపడం జరుగుతోంది. ఇక్కడ జరుగుతున్న సమాచార ప్రసారం ఏది ?

- (A) శాబ్దిక సమాచార ప్రసరణ
- (B) అశాబ్దిక సమాచార ప్రసరణ
- (C) దృశ్య సమాచార ప్రసారం
- (D) శాబ్దిక మరియు అశాబ్దిక సమాచార ప్రసరణ

32. Match the elements in Set – I with the elements in Set – II with respect to barriers of communication.

Set – I	Set – II
a. Semantic Barriers	I. Dyslexia, nerve disorders that interfere with speech and hearing
b. Psychological Barriers	II. Lack of similarities, slang, beliefs
c. Culture Barriers	III. Lack of clarity and complexity, difference in language of communication and mother tongue
d. Physiological Barriers	IV. On adequate alteration, premature evaluation of information, within multiple resources

	a	b	c	d
(A)	III	IV	II	I
(B)	III	IV	I	II
(C)	III	II	I	IV
(D)	IV	III	II	I

32. వివిధ సమాచార ప్రసరణా అవరోధాలకు సంబంధించిన విషయాలను క్రింది రెండు పంక్తులలో పాండు పరచబడ్డాయి. వాటిని జతపరచి సరైన సమాధానాన్ని రాయండి.

పంక్తి – I

పంక్తి – II

a. అర్థ సంబంధమైన (Semantic) అవరోధాలు	I. డిస్లెక్సియా, నాడీ రుగ్మతలు వినడంలో, మాట్లాడంలో అవరోధాన్ని కలిగిస్తాయి
b. మానసిక అవరోధాలు	II. పోలికలు, మాండలికాలు, నమ్మకాలలో భేదం
c. సాంస్కృతిక అవరోధాలు	III. స్పష్టత, సంక్లిష్టత లేకుండుట మరియు వింటున్న వ్యక్తుల మాతృ భాష చెబుతున్నా వ్యక్తి భాష వేరుగా ఉండడం
d. శరీరధర్మశాస్త్ర అవరోధాలు	IV. కావలసినంత అవధానం లేకుండుట, అపరిపక్వ సమాచార మూల్యాంకనం, బహుళ వనరుల ప్రభావం

	a	b	c	d
(A)	III	IV	II	I
(B)	III	IV	I	II
(C)	III	II	I	IV
(D)	IV	III	II	I

33. Which of the following are functions of mass media ?

- a. Surveillance
- b. Correlation
- c. Cultural transmission
- d. Entertainment
- e. Publicity
- f. Diffusion

- (A) a, b, c, d, e, f
- (B) a, b, c, d, e only
- (C) a, b, c, d only
- (D) a, b, c only

34. Which of the following are the limitations of oral communication ?

- a. Poor retention by the listeners
- b. There is no record
- c. Lengthy messages
- d. Lack of responsibility
- e. Quick feedback
- f. Saves money

- (A) a, b, c, d, e, f
- (B) a, b, c, d, e only
- (C) a, b, c, e only
- (D) a, b, c, d only

33. క్రింది వాటిలో ఏవి మాస్ మీడియా విధులు ?

- a. నిఘా
- b. సహసంబంధం
- c. సాంస్కృతిక బదిలీ
- d. వినోదం
- e. ప్రచారం
- f. వ్యాప్తి

- (A) a, b, c, d, e, f
- (B) a, b, c, d, e మాత్రమే
- (C) a, b, c, d మాత్రమే
- (D) a, b, c మాత్రమే

34. క్రింది వాటిలో ఏవి మౌఖిక సమాచార ప్రసరణ యొక్క పరిమితులు ?

- a. శ్రోతల అల్ప ధారణా సామర్థ్యం
- b. నమోదు చేయక పోవడం
- c. సుదీర్ఘ సందేశాలు
- d. బాధ్యత లేకపోవడం
- e. శీఘ్ర అభిప్రాయం
- f. డబ్బు ఆదా

- (A) a, b, c, d, e, f
- (B) a, b, c, d, e మాత్రమే
- (C) a, b, c, e మాత్రమే
- (D) a, b, c, d మాత్రమే

35. Which of the following sentences are true with regard to circular communication ?

- a. It provided a straight forward approach to communicating.
- b. It indicates that messages can go in two directions.
- c. A dynamic evolving process that changes over time and cross the situations.
- d. It is an ability to manage on known risks after the project has commenced.

(A) a, b, c, d

(B) a, b, c only

(C) a, b only

(D) c, d only

Read the passage given below and answer to the questions from 36 to 40.

My dear little fellow,

You are now going to settle at school, and may consider this as your first entrance into the world. As my health is so indifferent, and I may not be with you long, I wish to leave you some advice (the best I can) for your conduct in life, both that it may be of use to you, and as something to remember me by. I may at least be able to caution you against my own errors, if nothing else.

I^

35. వర్తూల సమాచార ప్రసరణకు సంబంధించి క్రింద నీయబడిన వాక్యాలలో ఏవి సత్యము ?

- a. ఇది సమాచార ప్రసరణకు సూటి ఉపగమస్థి అందజేస్తుంది.
- b. సందేశాలు రెండు దిశలలో పయనిస్తాయని తెలియజేస్తుంది.
- c. ఇది కాలాన్నిబట్టి, పరిస్థితులనుబట్టి మార్పు చెందే చైతన్య పూరిత పరిణామ ప్రక్రియ.
- d. ప్రకల్పన ప్రారంభించిన తరువాత సంభవించే అనుకోని సమస్యల్ని పరిష్కరించగల సామర్థ్యం ఈ రకం ప్రసరణకు గలదు.

(A) a, b, c, d

(B) a, b, c మాత్రమే

(C) a, b మాత్రమే

(D) c, d మాత్రమే

క్రింద ఇవ్వబడిన భాగాన్ని చదివి 36 నుండి 40 వరకు ప్రశ్నలకు సమాధానాలు రాయండి.

మైడియర్ లిటిల్ ఫెలో,

మీరు ఇప్పుడు పాఠశాలలో స్థిరపడబోతున్నారు మరియు ఇది ప్రపంచంలోకి మీ మొదటి ప్రవేశంగా పరిగణించవచ్చు. నా ఆరోగ్యం చాలా ఉదాసీనంగా ఉన్నందున మరియు నేను మీతో ఎక్కువ కాలం ఉండకపోవచ్చు, నేను జీవితంలో మీ ప్రవర్తన కోసం కొన్ని సలహాలను (నేను చేయగలిగినంత ఉత్తమమైనది) మీకు అందించాలనుకుంటున్నాను, అది మీకు ఉపయోగపడేలా మరియు గుర్తుంచుకోవడానికి నా ద్వారా. మరేమీ కాకపోయినా, కనీసం నా స్వంత తప్పుల గురించి నేను మిమ్మల్ని హెచ్చరించగలను.

As we went along to your new place of destination, you often repeated that "you durst say they were a set of stupid, disagreeable people," meaning the people at the school. You were to blame in this. It is a good old rule to hope for the best. Always, my dear, believe things to be right, till you find them the contrary; and even then, instead of irritating yourself against them, endeavour to put up with them as well as you can, if you cannot alter them. You said, "You were sure you should not like the school where you were going". This was wrong. What you meant was that you did not like to leave home. But you could not tell whether you should like the school or not, till you had given it a trial. Otherwise your saying that you should not like it was determining that you would not like it. Never anticipate evils, or, because you cannot have everything exactly as you wish, make them out worse than they are, through more spite and wilfulness.

You seemed at first to take no notice of your school-fellows, or rather to set yourself against them, because they were strangers to you. They knew as little of you as you did of them; so that this would have been a reason for their keeping aloof from you as well, which you would have felt as a hardship. Learn never to conceive a prejudice against others, because you know nothing of them. It is bad reasoning, and makes enemies of half the

మేము మీ కొత్త గమ్యస్థానానికి వెళుతున్నప్పుడు, మీరు "తరచూ వాళ్ళు తెలివి తక్కువవారు, అంగీకరించలేని వ్యక్తుల సమూహం అని మీరు ధైర్యంగా చెబుతారు," అంటే పాఠశాలలోని వ్యక్తులు ఇందులో నువ్వే నిందించావు. మంచిని ఆశించడం పాత నియమం. ఎల్లప్పుడూ, నా ఫ్రీయమ్మైన, మీరు వాటిని విరుద్ధంగా కనుగొనే వరకు విషయాలు సరైనవని నమ్మండి; అప్పకూడా, వారికి వ్యతిరేకంగా మిమ్మల్ని మీరు చికాకు పెట్టే బదులు, మీరు వాటిని మార్చలేకపోతే, మీరు చేయగలిగినంత వరకు వారిని సహించడానికి ప్రయత్నించండి. మీరు, "మీరు వెళ్తున్న పాఠశాల మీకు నచ్చకూడదని మీరు ఖచ్చితంగా అనుకుంటున్నారు" ఇది తప్పు. మీ ఉద్దేశ్యం ఏమిటంటే, మీరు ఇంటి నుండి బయటకు రావడం ఇష్టం లేదు. కానీ మీరు దానిని బ్రయల్ ఇచ్చేవరకు మీరు పాఠశాలను ఇష్టపడాలా వద్దా అని మీరు చెప్పలేరు. లేకుంటే నీకు నచ్చకూడదు అన్న నీ మాట నచ్చదని తేల్చి చెప్పింది. చెడులను ఎప్పుడూ ఊహించవద్దు, లేదా, మీరు కోరుకున్నట్లుగా ప్రతిదీ కలిగి ఉండలేనందున, మరింత ద్వేషం మరియు ఉద్దేశపూర్వకంగా వాటిని వాటి కంటే అధ్వాన్నంగా చేయకండి.

మీరు మొదట్లో మీ స్కూల్-ఫెలోలను పట్టించుకోనట్లు అనిపించింది, లేదా వారు మీకు అపరిచితులైనందున వారికి వ్యతిరేకంగా మిమ్మల్ని మీరు సెట్ చేసుకోండి. మీ గురించి వారికి తెలిసినంత తక్కువగానే వారికి తెలుసు; తద్వారా వారు మీ నుండి దూరంగా ఉండడానికి ఇది ఒక కారణం అయి ఉంటుంది, ఇది మీరు కష్టంగా భావించేవారు. ఇతరులపై ఎప్పుడూ పక్షపాతం చూపకూడదని నేర్చుకోండి, ఎందుకంటే వారి గురించి మీకు ఏమీ తెలియదు. ఇది చెడు తార్కికం మరియు సగం ప్రపంచానికి శత్రువులను చేస్తుంది.

world. Do not think ill of them, till they behave ill to you; and then strive to avoid the faults which you see in them. This will disarm their hostility sooner than pique or resentment or complaint.

36. Why did the son of the author developed a negative feeling towards the children of the school ?

- (A) They misbehaved with him
- (B) They are basically ill
- (C) They are stupid and disagreeable people
- (D) He did not want to leave home

37. What is the meaning of pique, a word used in the paragraph ?

- (A) Picture
- (B) A change
- (C) A feeling of irritation
- (D) Select

38. What the author suggested to his son how to alleviate the hostility of other students ?

- (A) Love the students
- (B) Strive to avoid the faults which you see in them
- (C) Don't respond to them
- (D) Fight against them

వారు మీకు చెడుగా ప్రవర్తించే వరకు వారి గురించి చెడుగా భావించవద్దు; ఆపై వాటిలో మీరు చూసే లోపాలను నివారించడానికి ప్రయత్నించండి. ఇది వారి శత్రుత్వాన్ని చలము లేదా ఆగ్రహం లేదా ఫిర్యాదు కంటే త్వరగా నిరాయుధులను చేస్తుంది.

36. క్రొత్త పాఠశాల విద్యార్థుల పట్ల రచయిత పుత్రుడు ఎందువలన నూరాత్మక భావనను పెంపొందించుకున్నాడు ?

- (A) ఆ పిల్లలు అతనితో సరిగ్గా ప్రవర్తించలేదు
- (B) వారంతా స్వతహాగా చెడ్డవారు
- (C) వారు మందబుద్ధులు, ఆమోదయోగ్యం కాని వారు
- (D) అతనికి ఇల్లు వదిలి వెళ్ళడం ఇష్టం లేదు

37. పైన ఒక పేరాలో 'చలము' అనే పదం వాడబడింది. దాని అర్థం ఏమిటి ?

- (A) చిత్రం
- (B) మార్పు
- (C) ఛీత్కారము
- (D) ఎంచుకోండి

38. ఇతరులలోని శత్రుత్వ భావాన్ని పారద్రోలడానికి రచయిత తన పుత్రునికి ఇచ్చిన సూచన ఏది ?

- (A) ఇతర విద్యార్థులను ప్రేమించాలి
- (B) ఇతరులలో దోషాల్ని తొలగించడానికి ప్రయత్నించు
- (C) వారికి ఏ విధంగాను ప్రతిస్పందించకు
- (D) ఎదుర్కోండి పోరాడు

39. Why did the author send his son to a far off school ?

- (A) He felt his son receives good education there
- (B) He can learn many social skills by mingling with other students
- (C) He wants his son to adjust well with other students
- (D) The authors health was not well

40. Which of the following piece of advice was given to him by his father ?

- a. By bad reasoning you make enemies of the half of the world
- b. Hope always for the best
- c. Fight against the people and evils when you don't like
- d. Never anticipate evils

- (A) a, b, c, d
- (B) a, b, c
- (C) a, b, d
- (D) b, c, d

41. The value of research can be judged by

- (A) Title of the research
- (B) Objectives of the research
- (C) Total expenditure on the research
- (D) Duration of research

39. రచయిత తన తనయుడిని దూరంగా ఉన్న పాఠశాలకు ఎందుకు పంపాడు ?

- (A) తన కొడుకుకి మంచి విద్య లభిస్తుందని
- (B) అతను ఇతర విద్యార్థులతో కలవడం ద్వారా అనేక సామాజిక నైపుణ్యాలను నేర్చుకోవచ్చు
- (C) క్రొత్త వారితో సర్దుకుపోయే గుణం పెరుగుతుంది
- (D) రచయిత ఆరోగ్యం సరిగా లేనందున

40. క్రింది వాటిలో రచయిత తన పుత్రునికి ఇచ్చిన సలహాలు ఏవి ?

- a. నీకు తర్కం వలన ప్రపంచంలోని సగం మంది శత్రువులుగా మారుతారు
- b. ఎల్లప్పుడూ ఆశాజీవిగానే ఉండాలి
- c. నీకు నచ్చనపుడు తప్పుల మీద, వ్యక్తులతోను పోరాడాలి
- d. చెడుని ఎప్పుడూ ఊహించకు

- (A) a, b, c, d
- (B) a, b, c
- (C) a, b, d
- (D) b, c, d

41. పరిశోధన యొక్క విలువను _____ ద్వారా అంచనా వేయవచ్చు.

- (A) పరిశోధన యొక్క శీర్షిక
- (B) పరిశోధన యొక్క లక్ష్యాలు
- (C) పరిశోధనపై మొత్తం వ్యయం
- (D) పరిశోధన వ్యవధి

42. The data collected from books and records are _____ sources of data collection method.
- (A) Primary Source
(B) Secondary Source
(C) Both Primary and Secondary Sources
(D) Cannot be decided
43. In the following, the principles of research ethics does not include
- (A) Conflict of interest
(B) Integrity
(C) Informed consent
(D) Disclosing data
44. In research methodology gap analysis is done after the following step.
- (A) after review of literature
(B) after data collection
(C) after data analysis
(D) after defining the problem statement
45. The following is optional for research report
- (A) Title of the report
(B) Contents page
(C) Summary and conclusions
(D) Acknowledgements
42. పుస్తకాలు మరియు రికార్డుల నుండి సేకరించిన డేటా, డేటా సేకరణ పద్ధతి యొక్క _____ మూలాలు.
- (A) ప్రాథమిక మూలం
(B) ద్వితీయ మూలం
(C) ప్రాథమిక మరియు ద్వితీయ మూలాలు రెండూ
(D) నిర్ణయించబడదు
43. కింది వాటిలో పరిశోధనా నీతి సూత్రాలు _____ ని కలిగి ఉండవు.
- (A) ఆసక్తి సంఘర్షణ
(B) సమగ్రత
(C) సమాచార సమ్మతి
(D) డేటాను బహిర్గతం చేయడం
44. పరిశోధనా పద్ధతిలో గ్యాప్ విశ్లేషణ క్రింది దశ తర్వాత చేయబడుతుంది.
- (A) సాహిత్యాన్ని సమీక్షించిన తర్వాత
(B) డేటా సేకరణ తర్వాత
(C) డేటా విశ్లేషణ తర్వాత
(D) సమస్య ప్రకటనను నిర్వచించిన తర్వాత
45. పరిశోధన నివేదిక కోసం కిందివి ఐచ్ఛికం
- (A) నివేదిక యొక్క శీర్షిక
(B) కంటెంట్ పేజీ
(C) సారాంశం మరియు ముగింపులు
(D) కృతజ్ఞతలు

46. Match the elements given in the two columns related to various levels of Teaching.

Column – I	Column – II
a. Memory level of Teaching	I. Teaching is highly thoughtful
b. Understanding level of Teaching	II. The new knowledge acquired is related to previously acquired knowledge
c. Reflective level of Teaching	III. Study material is presented in a sequential order
	IV. At this level study material is neither organised nor pre-planned
	V. It is called as thoughtless Teaching
	VI. Students compare the living things and non-living things

a	b	c
(A) I, IV	III, V	II, VI
(B) III, V	II, VI	I, IV
(C) III, IV	I, VI	II, V
(D) III, V	II, IV	I, VI

46. క్రింది రెండు పంక్తులలో నీయబడిన వివిధ స్థాయిల బోధనకు సంబంధించిన. మూలకాల్ని సక్రమంగా జతపరచండి.

పంక్తి – I	పంక్తి – II
a. స్మృతి స్థాయి బోధన	I. బోధన అత్యధిక ఆలోచనాత్మకమైనది
b. అవగాహన స్థాయి బోధన	II. నూతనంగా ఆర్జించిన జ్ఞానము అంతకు ముందే ఆర్జించిన జ్ఞానంతో సంబంధం కలిగి ఉంటుంది
c. పర్యాలోచక స్థాయి బోధన	III. స్టడీ మెటీరియల్ ఒక క్రమపద్ధతిలో ప్రదర్శించబడుతుంది
	IV. ఈ స్థాయి బోధనలో స్టడీ మెటీరియల్ ప్రదర్శనకు ముందస్తు ప్రణాళికగాని, వ్యవస్థీకరణగాని ఉండదు
	V. ఆలోచనా రహిత బోధనగా చెప్పవచ్చు
	VI. సజీవుల్ని, నిర్జీవుల్ని విద్యార్థి సరి పోలుస్తాడు

a	b	c
(A) I, IV	III, V	II, VI
(B) III, V	II, VI	I, IV
(C) III, IV	I, VI	II, V
(D) III, V	II, IV	I, VI

47. Which of the following characteristics are shown during the adolescence ?

- A sudden spurt is conspicuous in the physical development.
- It is the most gullible period in human life span.
- Secondary sexual characters develop during this stage.
- Increased ability to deal with attraction.
- More complex emotions are exhibited.

- (A) a, b, d, e only
(B) a, b, c, e only
(C) a, c, d only
(D) a, b, c, d only

48. Which of the following statements are true with respect to SWAYAM PRABHA ?

- Both SWAYAM and SWAYAM PRABHA are one and the same.
- SWAYAM PRABHA is an integral platform portal for online courses.
- The main objective of SWAYAM PRABHA is to telecast quality programmes on 24 × 7 basis using GSAT – 15 satellite.
- The Web portal of SWAYAM PRABHA is maintained by INFLIBNET.
- SWAYAM PRABHA is a group of 40 DTH Channels.

- (A) a, b, c, d, e
(B) b, c, d, e only
(C) c, d, e only
(D) a, c, d, e only

47. క్రిందనీయబడిన లక్షణాలలో ఏవి కౌమారదశలో గోచరిస్తాయి ?

- శారీరక వికాసంలో విజృంభణ కనిపిస్తుంది.
- మానవ జీవితంలో ఇది అతి సంక్లిష్ట దశ.
- ఈ దశలో గౌణ లైంగిక లక్షణాలు అభివృద్ధి చెందుతాయి.
- అమ కార్త విషయాల్ని అర్థం చేసుకునే శక్తి అభివృద్ధి చెందుతుంది.
- మరింత క్లిష్టమైన భావోద్వేగాలు ప్రదర్శింపబడతాయి.

- (A) a, b, d, e మాత్రమే
(B) a, b, c, e మాత్రమే
(C) a, c, d మాత్రమే
(D) a, b, c, d మాత్రమే

48. 'స్వయం ప్రభకు' సంబంధించి క్రిందనీయబడిన వాక్యాలలో ఏవి సత్యము ?

- 'స్వయం' మరియు 'స్వయం ప్రభ' రెండూ ఒక్కటే.
- ఆన్‌లైన్ కోర్సుల కోసం ఉద్దేశించిన సమ్మిళిత ప్లాట్ ఫారమ్ పోర్టల్ స్వయం ప్రభ.
- GSAT – 15 ఉపగ్రహం ద్వారా 24 × 7 గంటలూ అధిక నాణ్యత గల కార్యక్రమాలను ప్రసారం చేయడమే స్వయం ప్రభ యొక్క ప్రధాన లక్ష్యము.
- స్వయం ప్రభ వెబ్ పోర్టల్‌ను INFLIBNET నిర్వహిస్తుంది.
- స్వయం ప్రభ 40 DTH ఛానల్స్ యొక్క సమూహము.

- (A) a, b, c, d, e
(B) b, c, d, e మాత్రమే
(C) c, d, e మాత్రమే
(D) a, c, d, e మాత్రమే

49. Which of the following methods are learner calculated methods ?

- Historical method
 - Lecture method
 - Heuristic method
 - Project method
 - Activity based method
 - Lecture demonstration method
 - Story telling method
 - Problem solving method
- (A) c, d, e, h only
(B) a, e, d only
(C) a, b, d only
(D) c, d, e, f, g, h only

50. Match the following elements in the given two groups with regard to various kinds of evaluation.

Group – I

- Diagnostic evaluation
- Placement evaluation
- Formative evaluation
- Summative evaluation

Group – II

- Half yearly examinations conducted in a school
- Aims at causes and remedies of persistent learning problems during instructions
- To measure the performance of the student and assess their knowledge, skills etc., and accordingly teaching is shaped
- NEP 2020 focusses on this kind of evaluation

	a	b	c	d
(A)	II	III	IV	I
(B)	II	III	I	IV
(C)	II	I	III	IV
(D)	III	II	IV	I

49. క్రిందనీయబడిన బోధనా పద్ధతులలో ఏవి విద్యార్థి కేంద్రీకృతమైనవి.

- చారిత్రాత్మక పద్ధతి
 - ఉపన్యాస పద్ధతి
 - అన్వేషణ పద్ధతి
 - ప్రకల్పనా పద్ధతి
 - కృత్యాధార పద్ధతి
 - ఉపన్యాస ప్రదర్శన పద్ధతి
 - కథాగమన పద్ధతి
 - సమస్య పరిష్కార పద్ధతి
- (A) c, d, e, h మాత్రమే
(B) a, e, d మాత్రమే
(C) a, b, d మాత్రమే
(D) c, d, e, f, g, h మాత్రమే

50. వివిధ మూల్యాంకనా పద్ధతులకు సంబంధించిన మూలకాలు ఈ క్రింది రెండు పంక్తులలో ఇవ్వబడ్డాయి. సరైన క్రమంలో జతపరచండి.

పంక్తి – I

- రోగ నిర్ధారణా మూల్యాంకనం
- స్థానీకరణ మూల్యాంకనం
- రూపణ మూల్యాంకనం
- సంకలనాత్మక మూల్యాంకనం

పంక్తి – II

- పాఠశాలలో అర్థ సంవత్సర పరీక్షల నిర్వహణ
- బోధనా సమయంలో ఉత్పన్నమయ్యే అభ్యసనా సమస్యలకు కారణాలను గుర్తించి సవరణాత్మకతను కలిగించడమే దీని ఉద్దేశ్యము
- విద్యార్థుల జ్ఞానం నెవుణ్యాలను నెప్పొదనను మాపనం చేసి అంచనా వేసి తదనుగుణంగా బోధనా రీతికి నిర్దిష్ట రూపం ఇవ్వబడుతుంది
- NEP 2020 లో ఈ మూల్యాంకనం మీదే దృష్టి సారించడమైనది

	a	b	c	d
(A)	II	III	IV	I
(B)	II	III	I	IV
(C)	II	I	III	IV
(D)	III	II	IV	I